

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004

2009

Výbor pro zahraniční věci

PROZATÍMNÍ ZNĚNÍ
2007/2000(INI)

22. 5. 2007

NÁVRH ZPRÁVY

na téma „Směrem ke společné evropské zahraniční politice v oblasti energií“
(2007/2000 (INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: Jacek Saryusz-Wolski

Navrhovatelka: Lena Ek, Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku

(*) Užší spolupráce mezi výbory – článek 47 jednacího řádu

PR_INI

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

na téma „Směrem ke společné evropské zahraniční politice v oblasti energií“ (2007/2000 (INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na zelenou knihu Komise nazvanou „Evropská strategie pro udržitelnou, konkurenceschopnou a bezpečnou energii“ (KOM(2006)0105),
- s ohledem na společný dokument Komise a vysokého představitele Rady o vnějších aspektech energetické politiky, který byl předložen na zasedání Evropské rady konaném ve dnech 15.–16. června 2006,
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. května 2006 k návrhu rozhodnutí Rady o uzavření Smlouvy o Energetickém společenství Evropským společenstvím¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 23. března 2006 o zajištění dodávek energií v Evropské unii²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 1. června 2006 o Zelené knize: Energetická účinnost aneb méně znamená více³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 14. prosince 2006 o Zelené knize: Evropská strategie pro udržitelnou, konkurenceschopnou a bezpečnou energii⁴,
- s ohledem na závěry zasedání Evropské rady konaného ve dnech 23.–24. března 2006, které se týkaly podpory Zelené knihy o energetické politice pro Evropu ze strany Evropské rady, a závěry zasedání konaného ve dnech 15.–16. června 2006, které se týkaly společného dokumentu Komise a vysokého představitele o vnějších aspektech energetického zabezpečení,
- s ohledem na Smlouvu o Ústavě pro Evropu, na základě které spadá energetika do oblasti, v níž existuje sdílená pravomoc se členskými státy,
- s ohledem na sdělení Komise Evropské Radě a Evropskému parlamentu nazvané „Energetická politika pro Evropu“ (KOM(2007)0001),
- s ohledem na sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu nazvané „Černomořská synergie – nová iniciativa pro regionální spolupráci“ (KOM(2007)0160),
- s ohledem na závěry zasedání Evropské rady konaného ve dnech 8.–9. března 2007 a na akční plán Evropské rady (na období 2007–2009) pro energetickou politiku pro Evropu (EPE),
- s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
- s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci a stanoviska Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku, Výboru pro rozvoj, Výboru pro mezinárodní obchod a Výboru

¹ Úř. věst. C 297 E, 7. 12. 2006, s. 340.

² Úř. věst. C 292 E, 1. 12. 2006, s. 112.

³ Úř. věst. C 298 E, 8. 12. 2006.

⁴ *Texty přijaté tohoto dne*, P6_TA(2006)0603.

pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (A6-0000/2007),

- A. vzhledem k tomu, že zabezpečení energie musí být považováno za základní složku celkové bezpečnosti Evropské unie a za klíčový prvek v úsilí o hospodářský a sociální rozvoj v Evropě,
- B. vzhledem k tomu, že se v důsledku současné a stále se zvyšující závislosti dodávek energie na převážně nestabilních a nedemokratických zemích ukázalo, že snahy o zabezpečení dodávek energie výhradně na vnitrostátní úrovni jsou nedostatečné a nezaručují dlouhodobé zájmy všech členských států EU,
- C. vzhledem k tomu, že zabezpečení dodávek nemůže být zaručeno tržními silami, jelikož některé z největších světových energetických společností jsou státní monopoly, které slouží jako nástroj zahraniční a obchodní politiky a neřídí se spravedlivými a transparentními tržními pravidly,
- D. vzhledem k tomu, že se energetika využívá jako prostředek k vyvíjení politického nátlaku na tranzitní a přijímající země,
- E. vzhledem k tomu, že vnějším hrozbám je v současnosti nejvíce vystaveno odvětví zemního plynu,
- F. vzhledem k tomu, že společná evropská zahraniční politika v oblasti energií, založená na solidaritě a diverzifikaci, by vytvořila synergie zaručující zabezpečení dodávek pro Evropskou unii a posílila by vliv a důvěryhodnost EU na celosvětové scéně,
- G. vzhledem k tomu, že úzká spolupráce v oblasti dodávek energie představuje jedno z nejúčinnějších a nejnepostradatelnějších opatření pro budování důvěry ve vztazích mezi Evropskou unií a sousedícími zeměmi,
 - 1. vyzývá k vytvoření společné evropské zahraniční politiky v oblasti energií, která by zaručila zabezpečení energií pro celou EU, a stala se tak skutečným přínosem pro úsilí vynakládané na vnitrostátní úrovni;
 - 2. zdůrazňuje, že ačkoli by si členské státy měly ponechat svrchované právo na strategickou volbu týkající se skladby zdrojů energie, na využívání svých zdrojů energie a na rozhodnutí ohledně struktury dodávek, je třeba vypracovat konkrétní opatření, která by byla začleněna do smluv a vedla by k vytvoření společné evropské zahraniční politiky v oblasti energií a vztahovala by se na otázky zabezpečení dodávek, tranzitu a investic;
 - 3. podporuje postupný proces přibližování se ke společné evropské zahraniční politice v oblasti energií;
 - 4. vyzývá Radu a Komisi, aby do konce roku 2007 vytvořily přesný plán vedoucí k vytvoření takové politiky a uvedly v něm krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé cíle a kroky spolu s konkrétním časovým rámcem pro jejich realizaci;
 - 5. vyzývá Komisi, aby předkládala výroční zprávu o pokroku týkající se provádění výše zmíněných cílů, a umožnila tak Evropskému parlamentu úzce se podílet na monitorování společné evropské zahraniční politiky v oblasti energií;
 - 6. vyzývá Komisi, aby připravovala výroční zprávy týkající se dodržování pravidel, jimiž se řídí vnitřní trh v energetickém odvětví, zejména co se týče transparentnosti a dodržování právních předpisů EU v oblasti hospodářské soutěže ze strany společností ze třetích zemí, zejména hlavních dodavatelů a všech jejich dceřiných společností;

7. vyzývá k brzkému jmenování zvláštního zástupce pro energetiku působícího z pověření vysokého představitele pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, který by koordinoval společnou evropskou zahraniční politiku v oblasti energií;
8. je přesvědčen, že by se Smlouva o energetické chartě (ECT) měla stát základním kamenem společné evropské zahraniční politiky v oblasti energií, neboť se jedná o nejvýznamnější nástroj mezinárodního společenství určený na podporu spolupráce v energetickém odvětví, poskytuje základ pro spravedlivé a rovné zacházení, zajišťuje bezpečnost investic a zaručuje právo na odškodnění v případě vyvlastnění a/nebo znárodnění; vyzývá Komisi a Radu, aby kategoricky požadovaly, aby jejich hlavní partneři v oblasti energetiky prováděli ECT, včetně Tranzitního protokolu;

Zásady a doporučení, kterými se řídí činnost v rámci společné evropské zahraniční politiky v oblasti energií

A. Diverzifikace

9. je toho názoru, že vzhledem ke zvyšující se závislosti EU na omezeném počtu zdrojů energie, dodavatelů a přepravních tras je nezbytné podporovat prioritní iniciativy, jejichž cílem je diverzifikace v těchto oblastech;
10. podporuje upřednostňování všech těchto diverzifikačních projektů realizovaných v sousedství – zejména těch, které si kladou za cíl vytvoření nových dopravních koridorů, které rozšiřují nabídku jak dodavatelů, tak přepravních tras, jako je např. koridor Střední Asie-jihní Kavkaz-Evropa, zvláště pak stavbu plynovodu Nabucco a realizaci projektu Oděsa-Gdaňsk jako projektů evropského zájmu s nejvyšší prioritou;
11. poukazuje na to, že je nezbytné přejít od prohlášení k výzvám pro předkládání nabídek na konkrétní prioritní projekty, a vyzývá, aby zvláštní zástupce pro energetiku byl rovněž odpovědný za koordinaci činnosti v oblasti vytváření vnější energetické infrastruktury (projekty Nabucco a Oděsa-Gdaňsk);
12. domnívá se, že by realizace projektů na energetickou diverzifikaci měla být jednou z priorit posílené evropské politiky sousedství, a vyzývá k větší podpoře úsilí o zlepšení investičního prostředí a regulačního rámce, které budou založeny na zásadách ECT, v odvětvích energetiky v zemích výroby a v tranzitních zemích;
13. vyzývá k rozlišování různých situací, ve kterých se nacházejí jednotlivé členské státy, pokud jde o skladbu zdrojů energie, závislost na dovozu a infrastrukturu, a podporuje veškeré snahy zaměřené na překonání stávajících závislostí členských států na dominantních dodavatelích či omezeních infrastruktury;
14. podporuje veškeré snahy vedoucí k vytvoření nových zdrojů financování všech výše uvedených činností, včetně zvláštních půjček od EIB, a vyčlenění zvláštních rozpočtových položek výhradně pro tento účel v rozpočtu EU za předpokladu, že neohrozí bezpečnost žádného členského státu;
15. vyzývá ke zlepšení spolupráce s EIB a EBRD s cílem využít finanční nástroje k podpoře prioritních projektů;

B. Jednotné hájení zájmů EU

16. domnívá se, že je nezbytné, aby Rada vytvořila dlouhodobou strategii a rámec vedoucí k vytvoření společné zahraniční politiky v oblasti energií, aby bylo možné zaujmout

silnější pozici v dialogu s hlavními dodavatelskými zeměmi a vyjadřovat jednotné stanovisko;

17. v krátkodobém horizontu vyzývá členské státy, aby sebe i Komisi navzájem informovaly o strategických rozhodnutích před uzavřením jakýchkoli bilaterálních dohod o projektech v oblasti energetiky se třetími zeměmi, které by mohly mít vliv na zájmy členských států a EU jako celku;
18. ve střednědobém horizontu vyzývá, aby byla Komisi svěřena instituční pravomoc vyjednávat rámcové dohody o dodávkách energií mezi EU a třetími zeměmi;

C. Solidarita v krizových situacích

19. domnívá se, že solidarita a zabezpečení energie jsou nezbytné pro hladké fungování vnitřního trhu, včetně rovnocenného přístupu k energiím ze strany všech hospodářských subjektů, vyzývá Radu a členské státy k vytvoření mechanismu pro solidaritu a k jeho začlenění do smluv, což by EU umožnilo jednat účinně, pohotově a koherentně v krizových situacích způsobených přerušением dodávek, poškozením kritické infrastruktury či jakoukoli další událostí;
20. vyzývá Komisi k podpoře začlenění tzv. „doložky o zabezpečení energie“ do obchodních dohod a dohod o přidružení, partnerství a spolupráci se zeměmi výroby a tranzitními zeměmi, která by stanovila kodex chování a explicitně stanovila opatření, která je třeba přijmout v případě přerušení dodávek jedním z partnerů;
21. navrhuje vytvořit účinný mechanismus pro odezvu v případě přerušení dodávek, který by zahrnoval opatření pro účinné využívání systémů varování a výstavbu infrastruktury pro případy energetické krize, zejména pokud jde o plyn, která by mohla být využita pro poskytování pomoci členským státům v nouzi;

D. Posílená spolupráce s hlavními zeměmi výroby a tranzitními a spotřebitelskými zeměmi

22. vyzývá EU a její členské státy, aby se aktivně zapojily do užšího dialogu se všemi hlavními zeměmi výroby a tranzitními a spotřebitelskými zeměmi;
23. podporuje všechny kroky, které směřují k podpoře transparentnosti a lepšího řízení v odvětví energetiky prostřednictvím energetických partnerství se třetími zeměmi a které si kladou za cíl vytvořit vzájemně výhodné, otevřené, transparentní, nediskriminační, stabilní právní podmínky pro investice a obchodování v oblasti energetiky, které budou založeny na zásadě vzájemnosti;
24. zdůrazňuje potřebu usilovat o uzavírání partnerství v oblasti výzkumu a vývoje s hlavními spotřebitelskými zeměmi mimo EU, která by přispěla k řešení problému globálního oteplování a k vyvíjení alternativních a obnovitelných zdrojů energie;
25. zvláště zdůrazňuje význam posíleného dialogu s USA; vyzývá orgány Společenství, aby usilovaly o vytvoření partnerství v oblasti zabezpečení energií s USA;
26. podporuje iniciativy Komise na rozvíjení užšího dialogu v oblasti energetiky se zeměmi jižního Kavkazu, kaspické oblasti a střední Asie; vítá nový přístup založený na „kritickém a konstruktivním dialogu“, který EU zaujala vůči zemím této oblasti, který se snaží najít rovnováhu mezi zájmem EU diverzifikovat své dodávky ropy a zemního plynu a dosažením politických reforem v těchto zemích;

27. vyzývá k rozvíjení stávajících mechanismů v rámci evropské politiky sousedství a k vytvoření nových s cílem prohloubit spolupráci s tranzitními zeměmi – Ukrajinou, Běloruskem, Moldavskem, zeměmi jižního Kavkazu a také s Tureckem – a zvýšit transparentnost fungování trhu a přispět k větší stabilitě dodávek a tranzitu;
28. vyzývá Komisi, aby vytvořila nástroje a mechanismy, které by jí umožnily lépe spolupracovat se svými sousedy při analýze a sledování situace v tranzitních oblastech, a zvýšily tak schopnost EU předcházet krizovým situacím a reagovat účinněji a pohotověji v případě, že se k určité krizi schyluje;
29. zdůrazňuje význam partnerství EU s Ruskem v oblasti energetiky a zároveň poukazuje na skutečnost, že Rusko je i nadále téměř zcela závislé na EU, pokud jde o jeho energetický vývoz; zdůrazňuje, že Rusko je již vázáno ECT na základě toho, že přijalo článek 45 odst.1 této smlouvy; považuje proto provedení zásad ECT v dohodě o partnerství a spolupráci za nadbytečné¹;
30. vyzývá Radu a Komisi, aby využily svých možností a přesvědčily Rusko, aby se zavázalo k otevřeným, spravedlivým a transparentním trhům v oblasti výroby a dodávání energií; domnívá se, že by podpora přistoupení Ruska k WTO měla záviset na ratifikaci ECT a jejího tranzitního protokolu ze strany Ruska;
31. vyzývá Komisi, aby připravila zprávu o destinačních doložkách týkajících se dodávek zemního plynu, které de facto zabraňují opětovnému vývozu v rámci vnitřního trhu, a vyzývá Komisi, aby prosazovala zrušení jakýchkoli doložek tohoto druhu obsažených ve smlouvách týkajících se trhu EU, neboť jsou právními předpisy EU zakázány;
32. vyzývá k prohloubení dialogu s Čínou, Indií, Brazílií a dalšími rozvojovými zeměmi za účelem vytvoření stabilního a předvídatelného celosvětového trhu s energiemi, který bude založen na spravedlivých a transparentních pravidlech;
33. vyzývá k prohloubení vztahů se Blízkým východem a severní Afrikou v energetickém odvětví a vítá iniciativu Komise na vytvoření africko-evropského partnerství v oblasti energií;
34. vyzývá Komisi a Radu, aby aktivně zakročily proti jakýmkoli oligopolistickým tendencím, jako je např. nebezpečí vytvoření kartelu producentů zemního plynu;
35. podporuje veškerá opatření s cílem posílit mnohostranné technické iniciativy, jako jsou Celosvětové partnerství pro snižování spalování zemního plynu, Iniciativa pro transparentnost v těžebním průmyslu, Jednotka pro zvláštní úlohy v oblasti finančních opatření či zásady Mezinárodní finanční korporace (IFC), kterými by se měly řídit finanční instituce při řešení environmentálních a sociálních aspektů financování projektů (tzv. „Equator Principles“), a program Inogate;
36. vyzývá Radu k vytvoření strategie na ochranu kritické energetické infrastruktury v EU a v jejím bezprostředním sousedství proti hrozbám terorismu;
37. vyzývá k veřejné diskusi usilující o zvýšení povědomí občanů EU o společné evropské zahraniční politice v oblasti energií prostřednictvím veřejné informační kampaně;

o

¹ Čl. 45 odst. 1 Smlouvy o energetické chartě stanoví, že státy, které chartu podepsaly, ale ještě neratifikovaly, jí budou dočasně vázány v období mezi jejím podpisem a ratifikací.

38. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.